

REDACTIONEEL GEDEELTE.

KROON EN BRUGWERK

In aansluiting aan de beschouwingen over voor- en nadeelen van brugwerk tegenover de klammerprothese in het vorig nummer, ontvingen wij nog het volgende schrijven van den heer E. Cassutto (den Haag):

Geachte Redactie!

Indien U mocht meenen dat ook ik behoort tot het aantal tandartsen „wier naam, praxis en langjarige ervaring, een waarborg bieden voor de waarde van hunne opinie” dan gelieve U onderstaande kleine ontboezeming wel een plaatsje af te staan in het Tijdschrift.

Wel moet er heel wat gebeurd zijn om iemand als ik, met zoo weinig polemischen zin en lust, uit zijn tent te lokken en naar de pen te doen grijpen. Edoch, nu Mejuffrouw Schuiringa in haar inaugurale rede als Lectrice in de Prothetische Tandheelkunde zulk een philippica tegen de brugmethode heeft gemeend te moeten uitspreken, wordt het tijd dat ieder die op het gebied van prothetische tandheelkunde op ervaring kan wijzen en liefde voor zijn vak heeft, een woordje meespreekt.

Ik acht het zeer in het belang van onze professie dat de door coll. S. geponeerde stellingen zoo goed en gauw mogelijk weerlegd worden.

Immers onze a. s. en jonge collega's zonder groote ervaring op dit gebied zouden, zich beroepende op uitspraken als die van Mej. S. en eventueele medestanders, er toe kunnen komen een van de mooiste systemen der prothetische tandheelkunde

links te laten liggen, want „de toekomst zal zijn aan de partieele klammerprothese” (vide Mej. S. intreedede).

Door mijne ruim 26-jarige werkzaamheid als tandarts heb ik de toepassing van het door Mej. S. gewraakte systeem ab ovo medegemaakt en het leeren waardeeren als prachtig specimen van tandvervangkunst.

Ik durf met de hand op het hart zeggen dat ik met het plaatsn van kroon- en brugwerk geen tiende zooveel verdriet en bekommernis had als met de klammerprothese die volgens Mej. S. in de toekomst onze toeverlaat zal moeten zijn. (Van plezier zullen we nu maar niet spreken, de patienten die tevreden zijn, ziet men nooit dan dat ze ons weer noodig hebben, de ontevredenen zien we te veel!)

Het zal niet noodig zijn de nadeelen van de klammerprothese te releveeren, ze zijn legio (druk op de mucosa, pijnlijkheid van de tandhalzen op de contactplek van de klammer, usuur etc).

Kleeft er nu geen enkel nadeel aan de brugmethode? Zeer zeker.

Niets is volmaakt in dit aardsche tranendal; het door mij geprefereerde systeem allerminst, al durf ik de verklaring gerust voor mijne rekening te nemen, dat een lege artis geconstrueerde brug, na dito voorbehandeling der steunpunten etc. betere tandvervanging is dan de beste klammerprothese.

Wat nu de brugmethode betreft: indien niet aan de volgende eischen voldaan wordt bestaat er een redelijke kans dat het werk een failure wordt. Die eischen zijn m. i.:

- 1e. juiste indicatie,
- 2e. nauwkeurige behandeling en vormgeving der steunpunten,
- 3e. niet ontzien om gezonde kiezen (event. praemolaren en canini) aan de brug dienstbaar te maken, doch niet dan na devitalisatie der pulpa en l. a. behandeling der wortelkanalen. De methode om kiezen of tanden met levende pulpa als steunpunt voor de brug te gebruiken acht ik uit den boeze; ik heb op dat

gebied, vooral van buitenlandsche collega's ergelijke staaltjes gezien en heb mij alleen nog verwonderd dat ondanks de zoo treurige mond-voorbereiding de débacle niet eerder kwam,

4e. goede constructie van de brug.

Dat ondanks consciensieus voldoen aan alle eischen als door mij geformuleerd toch nog wel eens het resultaat niet aan de verwachting beantwoordt, mag niet ontkend worden; hier zijn dan factoren in het spel waarmede men te voren niet heeft kunnen rekenen (periostitis of fractuur van een der steunpunten o. d.) Heeft echter de door Mej. S. geprefereerde klammerprothese minder kwade risico's? Mijne ervaring leert het tegendeel, al zijn deze risico's weer van anderen aard.

Het eenige wat m. i. op goeden grond tegen (juist geïndiceerd) brugwerk kan aangevoerd worden is de tijdroovende en ook daardoor kostbare behandeling.

Voor de gelukkige vakgenooten die een praxis aurea hebben is dit geen bezwaar, voor mij is het zeer tot mijn spijt een reden om meer de klammerprothese- dan de brugprothesemethode te moeten toepassen.

De eerste methode acht ik inferieur aan de tweede. Moge vele collega's er zoo over denken en blijven denken n'en déplaise Mej. Schuiringa's meening.

E. C.

Dit schrijven, dat in zijn strekking neerkomt op hetgeen ook anderen als hunne meening hebben gegeven, geeft mij toch aanleiding op een onderdeel nader in te gaan en wel op de volgende zinsnede:

„De methode om kiezen of tanden met levende pulpa als steunpunt voor de brug te gebruiken acht ik uit den booze, ik heb op dat gebied, vooral van buitenlandsche collega's ergelijke staaltjes gezien en heb mij alleen nog verwonderd dat ondanks de zoo treurige mond-voorbereiding de débacle niet eerder kwam.”

Het komt mij voor dat collega Cassuto hier een soortgelijke vergissing begaat, als die hij mej. Schuiringa verwijt.

Ongetwijfeld zullen velen kunnen beamen de ergerlijke staaltjes die op dit gebied te zien gegeven worden, doch daaruit volgt nog niet dat de *methode* niet deugt, en ik zou den schrijver willen vragen: Bezit gij op dit gebied *eigen* ervaring? Immers, het staat wel vast, dat onoordeelkundig en slecht brugwerk veelal het gevolg is van gebrek aan nauwkeurigheid en vooral van gebrek aan conscientie bij den vervaardiger, en dezulken zullen — dat ligt voor de hand — grijpen naar diè methoden, die het gemakkelijkst, en het minst omslachtig zijn. Vandaar dan ook „de ergerlijke staaltjes”; omdat hier vaak met groote gewetenloosheid geknoeid wordt en in dit geval, kappen worden gemaakt op kronen met levende pulpae, die zò onvoldoende zijn behandeld en zò onoordeelkundig, dat het inderdaad merkwaardig is dat de *débaclé* vaak zoo lang uitblijft.

Maar het spreekt toch wel vanzelf, dat de principieele vraag alleen is: hoe houden zich gouden kappen in den mond, gemaakt over kronen met levende pulpae, wanneer die kronen lege artis zijn voorbehandeld en de kappen voldoen aan de daaraan te stellen eischen?

Wanneer men dergelijke gevallen onder de oogen heeft gehad, en schrijver dezes is dat meerdere malen overkomen — dan blijkt dat dit zonder schade voor de pulpae geschieden kan en dat na vele jaren, kronen en bruggen nog onberispelijk kunnen functioneeren en zonder eenige klacht door den patient worden gedragen.

In een voordracht „lets over kroon en brugwerk” (Zie T. v. T. 1919 blz. 107) is door van Nieuwenhoven Helbach de aandacht op deze kwestie gevestigd, en is door mij bij de discussie (blz. 212) gewezen op het feit dat inderdaad in sommige gevallen het intact laten van de pulpae zonder gevaar geschieden kan.

Ook hier geldt echter weer hetzelfde als voor de vorige vragen, de indicatie moet voor ieder geval nauwkeurig en wel-

overwogen worden bepaald, waarbij vooral de *vorm* van de kroon, die de mate van afslijping bepaalt, een groote rol speelt. Te veel heeft mijns inziens de machtspreuk gegolden, dat aan elke overkapping pulpabehandeling dient vooraf te gaan; in deze dient men zijn overtuiging niet te baseeren op de slechte resultaten van knoeiwerk, maar op de gunstige ervaring, verkregen met kronen en bruggen op tanden met levende pulpa, oordeelkundig en lege artis uitgevoerd.

N.